

Locuinta Redactorului

si

Cancelaria Redactionii

e in

Strata Morariilor Nr. 18.

Scrisorile nefrancaute nu se voru primii decatu numai de la corespundintii regatari ai Federatiunii. Articlii tramisi si republicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominee'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 " " "
Pre anulu intregu . . . 12 " " "

Pentru Roman'a

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
" 6 lune 15 " = 15 " "
" 3 — 8 — = 8 " "

Pentru inseritiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. facea timbrale pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculul deschisu 20 cr. de linia.

Unu exemplariu costa 10 cr.

Pentru Tofaleni.

Dlu Ioanichiu Olariu, funct. judec. in Dev'a, ni tramite spre publicare si inaintare la loculul destinatu urmatoriile contribuii maritimose pentru victimele Tofalene: G. Ciacianu, vice comite 5 fl., I. Papiu protopopu 2 fl., G. Nicorescu parocu 2 fl., M. Moldovanu 1 fl., N. Opral fl., G. Lorintin 1 fl., S. Triflu 1 fl., Ioach. Chigsiu 1 fl., G. Nandra, jude proces. in San-Giorgiulu-Streiuului 2 fl., Nistoru Sacaciu, parocu rom. gr. or. in Biscuia 1 fl., I. Nemesiu, juratu de jude proces. in Dobra 1 fl., Ioanichiu Olariu 1 fl. — La olalta 19 fl. v. a.

Pest'a, 31/19 Mart. 1870.

Toti romanii de ritulu gr.-catolicu sunt inversiunati in cea mai mare mesura a supra rescriptului ministrului de culte, bar. Ios. Eötvös, prin care li se denega congresulu autonomu baserecescu atatu de doritu. Si intr'adeveru, parochiile, fondurile, scolele, administratiunea si tote afacerile baserecesci a le romanilor de ritulu gr. catolicu se afla intr' una stare atatu de nefericita si precaria, incatu, fara de convocarea catu mai de graba a congresului baserecescu, daun'a va fi aproape irreparabile si responsabilitatea incurcaturilor inevitabili, in cari va trebui se cada baserec'a romana de ritulu gr. catolicu, nu se va imputa decatu regimului magiaru, care nu respecteza cele mai legitime dorintie a le unei parti insemnate a natiunei romane. Au dora Dlu ministru Eötvös a crediutu si crede inca, ca va pote indupleca pre romanii de ritulu gr. catolicu ca se intre in congresulu catolicu magiaru d'in Pest'a? Crede Dlu ministru ca romanii voru fi amagiti prin apucaturele jesuitice a le unoru omeni, cari voru fi intratu, pote, in serviciulu Dsale pentru a nimic' autonomi'a baserecei romane de ritulu gr.-catolicu? Daca Dlu ministru are asemenea credintia seu daca este indusu in ratecire prin altii, apoi nu se mai indoiesca nece decatu, ca toti romanii de ritulu gr. catolicu voiescu a ave congresulu lor baserecescu, in dependint'e de eri care alta basereca; ca ei nu voru intr'a nece candu in congresulu catoliciloru magiari d'in Pest'a si ca nece ca au de cugetu a renuncia vre-una data la autonomi'a neviolabila a baserecei lor; si eca pentru ce smintesce Dlu ministru, denegandu ace'a ce nu pote se denega, amnandu de pre una di pre alta ace'a ce este una necesitate imperativa inca de multu tempu, adeca congresulu autonomu si independentu alu romanilor de ritulu greco-catolicu.

Daca Dlu ministru ar' cunosce relele, de cari suferu baserec'a romana gr.-catolica; daca Dlu ministru ar' scfi, ca metropolitulu de Alb'a-Jul'i'a, Pre Sifa Sa Vancea a declaratu intr'o scrisore adresata primatelui magiaru, ca romanii de ritulu gr. catolicu nu voiescu a particip'a nece decatu in congresulu catoliciloru magiari; daca, conformu detorintiei sale, Dlu ministru Eötvös ar' fi luat in consideratiune manifestariile unanime a le romanilor de ritulu gr.-catolicu pentru conchiamarea unui congresu, care se vindece tote relele conglomerate; daca Dlu ministru Eötvös ar' voi a-si aduce a minte de interpelatiunea ce zelosulu deputatu romanu d'in Districtulu Chiorului, Dlu Vasiliu Buteanu, i-a adresatu-o in caus'a autonomiei baserecei romane de ritulu gr. catolicu, la carea Dlu ministru n'a respunsu inca; daca Dlu ministru Eötvös ar' tione in vedere art. XXXIX. alu legei, prin care metropoli'a romana de Alb'a-Jul'i'a este inarticulata, fiindu totodata garantata si egalitatea confessiuniloru: apoi Dlu ministru nu ar' esita nece unu momentu de a nu lasa ca relele baserecei romane de ritulu gr. catolicu se se sporesca; nu ar' despretiu scrisorea chiara si espressa a metropolitului Vancea; nu si-ar' inchide urechile la dorintieile unanime a le clerului si poporului romanu de ritulu gr.-catolicu; nu ar' uit'a de a interpin'a interpellatiunea deputatului Buteanu cu unu respunsu mul-

tumitoriu; nu ar' desconsidera legea ce in s'u si o-a propusu dietei magiare d'in Pest'a si, in fine, nu ar' esacerb'a animele tuturor romanilor de ambele rituri, cari nu potu fi indiferinti la sclav'ia baserecesca, ce se pregatesce prin regimulu magiaru conatiunafiloru loru de ritulu greco-catolicu!

Seu dora regimulu magiaru confunda ritulu baserecei romane gr.-catolice cu ritulu baserecei magiare catolice, precum a confundatu Transilvani'a cu Ungari'a contr'a votului natiunei romane esprimatu in Diet'a d'in Sabiu: nu se amagesca; confusiunea va strica mai multu acelor ce o producu decatu romanilor, cari voru es' triumfatori d'in tote intortocaturele machiavelistice ce li s'au preparatu si inca li se prepara d'in partea adversariloru loru. Atunci natiunea si baserec'a romana va fi scapata.

Dupa aceste, recomandamu atentiunei Dlu ministru Eötvös ace'a ce unu adeveratu romanu de ritulu gr.-catolicu i spune in urmatoriile, la cari, suntemu siguri, consentiescu toti romanii:

Intrebare estraparlamentaria dlui ministru de cultu alu Ungariei.

Domnule ministru! Domn'ia ta scfi, fara indoiele, cum ca Romanii d'in Transilvani'a — luandu a fara pre d. capitani B., carele si-are deputatulu seu, — nu suntu representati in diet'a pestana;

Domn'ia ta scfi, fara indoiele si ace'a, cum ca diet'a pestana, eo non obstante ca majoritatea locutoriloru d'in Transilvani'a o averseza si nu e reprezentata intr'insa, totu face legi si pentru Tranni'a, buna ora cum odinora Reichsrathulu lui Schmerling facea pentru Ungari'a, — si cum ca potestatea executiva d'in tote poterile se nevoiesce a castiga valore aceloru legi.

Vei fi auditu fara indoiele, domnule ministru, si vaietariile acelei majoritati nedereptate in sute de moduri si spre nefericirea patriei, adi deconsiderate cu totulu;

Vei fi auditu, dle ministru, si de convictiunea traditiunale, ce a remasu dela parenti la fii si nepoti de stranepoti, si d'in tempore stravechie s'a sustienutu pana in dilele nostre, — intielegu convictiunea traditiunale, ce se afla espressa in „Vra Historia“ lui Cserei, unde se dice, cum ca „tota nefericirea Transilvaniei d'in Tiera unguresca a venitu.“

Nu te vei mira dara, ca-mi permitu a-ti adresa aceste sire; nece te va suprende calea pre care ti-le adrezezu.

Nu am potutu resiste dorului de a vede una data facundu-se lumina intru unele cestiuni de cele mai importanti ale beserecei si confessiunei mele; de ace'a neavendu potentia de a te intreb'a prin deputatulu tienutului meu, am decisu a me folos' de acesta modalitate, — carea altminte este destulu de indatenata si in tiere de cele constitutiunali.

Eca ce potu aduce spre justificarea faptei mele; celelalte fia mi iertatu a le sper'a de la bunavointia domniei tale.

In an, trecutulu 1869 a es'itu in „Federatione“, Nr. 20, unu siru de fapte, prin cari se dicea, cum ca regimulu asupresce baserec'a g. cat. de Alb'a-Jul'i'a si calca autonomi'a ei.

Faptele aceste cadu in raportulu domniei tale, domnule ministru.

In anulu acestu-a era-si es'it in „Federatione“ una corespundintia cu datulu Blasiu 15 Februaru, in care se areta publiculu una despusetiune arbitrar'a a domniei tale, prin care autonomi'a baserecei unite de Alb'a-Jul'i'a s'ar' nemic' de totu.

Cu desclinire, despusetiunea acest'a produse impresiune fiorosa in toti fiii de pre aici ai baserecei unite.

De ace'a te rogu, dle ministru, se binevoiesci a reversa lumina a supra cestiuniloru despre cari trateza acele done corespundintie publicate in „Federatione“, era cu deosebire se binevoiesci a ni areta:

pre ce basa si in poterea carui dereptu si permite regimulu a despune preste fundurile baserecei gr. catolice, a face erogatiuni d'intr' insele si a retiene capitalele lor, — precum se descopere in cea de antaiu d'intru acele done corespundintie, cum ca a facutu. Apoi dupa ce diet'a ace'a d'in Pest'a — fara se fia fostu rogata de baserec'a unita romana — aduse una lege semnata cu XXXIX, prin care se inarticula metropoli'a de Alb'a-Jul'i'a, ca metropoli'a, — dupa ce s'au facutu legi despre egalitatea confessiuniloru: cu ce dereptu impedei dta pre baserec'a gr. cat. de Alb'a-Jul'i'a de la tiereea congresulu si deprederea autonomiei sale chiaru asi, pre cum baserec'a catolica, cea gr. orientale, s. a., depreda autonomi'a loru? Cu ce dreptu indrumezi dta pre gr. catolici la congresulu catoliciloru d'in Pest'a? Seu dora baserec'a gr. cat. singura se fia condamnata in veci a fi cod'a altei baserece de ritu si disciplina diversa?

Domnule ministru!

Pana ce nu ocupai functiunea, in care te afili, atate vorbe frumoase ai scrisu despre libertate si egalitate, si de candu esti ministru, de cate ori ti se da ocaziune, totu-de-un'a respici cugetulu de a mantine culturile in autonomi'a loru. Cum se potu combina aceste cu traterea, de care se bucura baserec'a de Alb'a-Jul'i'a? Nu voiesce regimulu a concede, ca si gr.-catolicii se traiesca paciniei in sinulu baserecei lor, cum traiescu credentiosii celoru alalte confessiuni? Si deca regimulu intru adeveru nu ar' fi voindu acest'a, — ce eu nu potu supune, — cu ce dereptu pote d'insulu catu-sia pre cetatiani de unu cultu, candu cetatiani de celelalte culturi se bucura in respectulu acestu-a de cea mai deplina libertate? Seu dora man'a libera are si poterea acest'a?

Ci eu speru, cum ca dta cugeti lucru mai demnu, ca lucrariile domniei tale se apara emanatiuni si intrupari ale frumoselu idee, ce ai pagatu prin scriptele dtale, de catu ca ele se fia judecate de fapte ale manei libere, adeca ale arbitriului, ce ti-s'a acordatu.

De ace'a te rogu se reversa lumina asup'a acestoru lucrui, ce au implutu de perturbatiune animele multoru sute de mii de cetatiani: ca la d'in contra, toti acesti-a voru tione, cum ca tote relele Transilvaniei au venitu si vinu d'in Ungari'a, si cum ca regimulu de acum se folosesce de poterea sa discretiunaria numai spre a inmult' numerulu si spre a ingreuia sarcin'a acestoru rele.

Primesce, dle ministru, spresiunea destinsei mele consideratiuni.

Transilvani'a, 22 Martiu 1870.

Unu fiu alu baserecei unite.

Este ore guvernulu Romaniei natiunali?

(O.) Se pare, ca Roman'ia libera, acea patria frumoasa si fertile a Romaniloru, carea, in trecutulu, au avutu sublim'a missiune d'a forma in Orientele Europei unu bulevardu potinte contr'a semilunei pagane, scapandu prin ace'a intreg'a Europa de cale mai erancene sguidiri, se pare, d'eu, ca ace'a tiera frumoasa, ingrasiata cu sange romanu, este condamnata a joc'a unu rolu tragicu si funestu in concertulu stateloru civilizate ale Europei. Unde este virtutea romana de odinora? Unde este abnegatiunea unui Michai Eroulu, carele si-a oferitu viet'a pre altariulu natiunei, nu pentru ca se obtiena recunoscintia si aplausele strainiloru, ci pentru ca se emancipeze pre sermanulu si decadiutulu poporu romanu; se-lu aduca la cunoscintia de sine; se-i revoce in memoria originea lui romana, desceptandu-lu spre unu venitoriu maretu si corespundentiu originei si demnitatii sale? Dorere! aceste idee sublime sunt asta-di persecutate de cei ce conducu destinele natiunei; ele au disparutu, lasandu in urma-li inganfare, egoismu si nepasare. Nu voimu prin acest'a a da nimenui dreptulu d'a aduce sentintia, ca dora suntemu pessimisti, nu, ca ci aci nu vorbescu exageratiunile, ci numai si numai faptele.

Urmasa desbaterii speciale, la punctul II, dupa cuventul „membri“ se primi amendamentul „cu resiedinti in Bud'a-Pest'a;“ totu la acestu punctu, in loculu cuventului „care“, se accepta amendamentul „a acestu comitetu“; si, in fine, la punctulu III, aline'a a), cuvintele „in locu siguru“ se inlocuira prin aceste: „in intruna cassa de pastrare d'in Pest'a.“

Incheiandu-se desbaterile, conferinti'a exprima recunoscinti'a sa membriloru comisiunei de cinci si i aclama totodata de membri ai comitetului indicatu in pun tulu II alu Programului preparativu.

Siedinti'a se radica la 7 ore d. m. in mediu-loculu unei insufletiri generali.

Publicandu aci Programulu preparativu asi, precum se primi de catre Conferinti'a descrisa mai susu, nu potemu a nu exprime viua nostra dorinti'a, ca acesta intreprindere, atatu de importanta pentru cultura nostra nationala, se fia spriginuta cu cea mai mare caldura de catre totu sufletulu romanu.

Precum suntemu informati, atatu deputatii catu si alti intieleginti romani d'in Pest'a au inceputu degia subscriptionile ieri, 29 martiu, prin zelulu Dlu deputatu Vasiliu Buteanu care, petrunsu de sublimitatea ideei, deschise insu-si una lista de subscriptione, pre carea se vede semnata una suma destulu de marc, considerandu numerulu micu alu Romaniloru d'in Pest'a. Ajuta-te, romane, si Domnedieu inca te va ajuta!

Programu preparativu la infintiarea unui fondu pentru teatru nationalu romanu.

I Se va forma o „Societate pentru crearea unui fondu spre a infintiati unu teatru nationalu romanu.“

Spre acestu scopu:

II Se esmite unu comitetu de cinci membri cu resiedinti'a in Bud'a-Pest'a; acestu comitetu:

a) va elabora unu proiectu de statute pentru acea Societate, si lu va publica in diariile romane, pentru a poté fi desbatutu de catre publicu;

b) in trei luni, dupa publicare, va convoca o adunare generala in Dev'a, pentru a desbate proiectulu de statute si a se constitui Societatea; la acesta adunare se voru convoca toti acei-a, carii voru fi contribuitu seu oferitu la fondulu teatrului nationalu romanu, precum si acei-a, carii voru dori a contribui seu offeri acolo.

Si pana atunci comitetulu constituindu se,

III Chiamarea lui va fi:

a) a emite unu apelu catre publiculu romanu, in care va explica mai pre largu intentiunea acesteii intreprinderi;

b) a aduna de a dreptulu seu prin colectanti binevoitori contribuirile in bani seu ofertele pentru acestu scopu;

c) a eloca sumele adunate pentru fructificari intr'una cassa de pastrare d'in Bud'a-Pest'a;

d) a publica in diarie sumele adunate, precum si numele binevoitoriloru contribuitori; si preste totu

e) a regula incassarea si administrarea baniloru si ofertelor.

IV Dupa infintiarea si constituirea Societatii, comitetulu va depune la manile acesteii unu raportu cu tote actele si conturile relative la activitatea sa.

Pest'a, 21 martiu 1870.

Comisiunea de cinci
emisa de catre inteliginti'a romana
d'in Bud'a-Pest'a:

V. Babesiu, Iosifu Hodosiu, Petru Mihalyi,
Alessandra Mocioni, Iosifu Vulcanu.

Cetimu in diuar. „Pest. Lloyd“ urmatoriele: „Vien'a 25. mart. Schmerling, barbatulu trecutulu, pare a deveni acum barbatulu viitorulu. — Inca cu vre-o cate-va lune mai inainte, candu se aretau semne de desbinari in sinulu ministeriului, sau fostu inceputu degia negociatiuni cu Schmerling pentru primirea unui portofoiu ministerialu. Dlu Schmerling s'a exprimat cuu unu interprete tramisu spre scopulu acestu-a astu-feliu: „Trebuie se mai asteptu inca unu anu, dupa decurgerea acestui tempu ni-va fi era-si cu potintia; daca voiu primi acum unu portofoiu, me voiu potieni totu asi de iute ca si Dr. Giskra. — Daca dlu Schmerling crede, ca dupa unu anu i va fi era-si cu potintia a primi unu portofoiu ministerialu, trebuie se speroze, ca pana atunci contele Beust va lasa vacantu postulu seu de cancelariu imperialu, ca ci arangiatorulu dualismului nu va poté avé locu in unulu acelui-a-si ministeriu cu creatorulu teoriei numite „Verwirkung.“ Acesta ar' fi unu ce ne ma auditu.“

Camer'a reprezentatoru Ungariei.

Siedinti'a de la 28 mart.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Ales. Fodróczy. D'in partea regimului au fostu de facia ministrii: c. Iul. Andrassy, Melch. Lónyay, b. Ios. Eötvös, c. Em. Mikó, Stef. Gorove, Colom. Bedckovics si c. Georg. Festetics.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintiei d'in urma, se presinta mai multe petitii, cari se tramitu la comisiunea petitionaria.

Ios. Vidliczkay interpeleza pre ministrulu comunicatiunei, daca are de cugetu a delaturá impedecamintele de comunicatiune ce se manifesta pre lini'a ferata Pest'a-Nyiregyháza; daca voiesce a introduce unu tarifa moderata pentru obiectele cari se transporta pre lini'a Nyiregyháza — Miskolcz, si, in fine, daca voiesce a legá, catu se pote mai curundu, statiunea Miskolcz cu calea ferata tibiscana si de Nordu. — Se va comunica ministrului concerninte.

Colom. Tóth pune pre biurulu camerei unu proiectu de conclusu, conformu carui-a camer'a se decida cu ocasiunea discutiunei a supr'a calii ferate Báltaszék-Dombóvár-Zákány, ca lini'a ferata Báltaszék-Baja se construe immediatu dupa cea mentiunata mai susu. — Se va tipari.

Notariulu, b. Iul. Nyáry, presinta estrasulu procesului verbalu alu camerei magnatoru, conformu carui-a magnatii au primitu proiectele de legi despre sporirea listei civile a Majest. Sale, despre pensiunile comuni, despre abrogarea dreptului de alboragiu, despre creditulu suplementariu pentru deficitulu postalu d'in an. 1869, despre sustinerea provisoria a tribunaleloru financiarie si, in fine, despre prolongarea indemnitatii. — Se voru ascerne Majest. Sale spre sanctionare

Trecundu-se la ordonea dilei, se face votare asupr'a celoru doue comisiuni, cari au a examina fundulu religiunariu catolicu, administratu de ministrulu cultelor, si alu Universitatii reg. d'in Pest'a. — Resultatulu votarii sa va publica in siedinti'a de mane (29 mart.)

Urmeza la ordonea dilei continuarea desbaterii a supr'a proiectulu de conclusu alu lui Colom. Tisza (Ed. Zsedényi si-a retrasu pre alu seu), conformu carui a se esmite una comisiune, constatoria d'in 5 membri, pentru a examina afacerea secretariului de statu, Ern. Hollán.

Ern. Simonyi propune a se esmite una comis. constatoria d'in 7 membri.

Dupa ce vorbira mai multi deputati d'in drept'a si stang'a, discutiunea se amena pre siedinti'a venitoria (29. mart.)

Siedinti'a se inchiaia la 2 $\frac{1}{2}$ ore d. m.

Siedinti'a de la 29. mart.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Ales. Fodróczy. Pre bancele ministeriali: Melch. Lónyay, c. Em. Mikó, b. Ios. Eötvös, Stef. Gorove si B. H. Horváth.

Dupa cetirea si autenticarea procesului verbalu alu siedintiei de ieri, si dupa presintarea mai multoru petitii, cari se transpunu comisiunei petitionarie,

Colom. Széll raporta d'in partea comis. financiare in privinti'a proiectului de lege, presintatu de Greg. Sima y si alti 72 deputati, relativu la stergerea vameloru de la drumurile de stat si poduri, recomandandu camerei primirea lui estu-modu, ca vamele cestiunate se se mai sustiena numai pana la 30 iuniu an. c Conformu proiectulu d'in cestiune, pasagiulu respectivu d'in acoperirile bugetului inca trebuie schimbatu.

La ordonea dilei urmeza desbaterii a supr'a proiectulu de conclusu alu lui Col. Tisza, carele luandu cuventulu finalu, spune, ca opusitiunea a respectatu totu-de-un'a, atatu in camera catu si in organele ei, caracterulu si patriotismulu ministrului de comunicatiune. Si daca intr'adeveru unele diarie au scrisu despre d'insulu in tonu mai aspru, daca l'au atacatu in unii atidii, se cugete, ca nu trebuie se fia omulu ministru, pentru a fi atacatu de diarie, si acesta s'a intemplatu si cu altii nu numai cu c. Mikó. Se cetesca cine-va, continua oratorele, una parte d'in diariile deakistice, si mai cu sem'a diariile subventiuante de guvern, se asemene tonulu lor cu alu diariiloru opusitiunali si se va convinge, care pressa intrebuintieza mai multe calumnii de arma! (Risete despretitorie d'in drept'a. Strigari: „Ellenör!“ Una voce: „Affirmatiunea acesta este nerusinata!“ In stang'a tumultu immensu. Strigari sgomotoze: Cine a fostu acelu-a? Cine a disu „nerusinata.“)

Deputatulu respectivu d'in drept'a se scola, spunendu ca d'insulu a disu „nerusinata.“ Sgomotulu inceta. Csernátonyi striga: „Nerusinata!“ Patay si Simonyi ceru, ca presiedintele se provoce la ordene pre deputatulu respectivu, la ce presiedintele spune, ca numai in urm'a conclusului adusu de camera pote provocá la ordene pre vi'uuu deputatu.

Dupa ce s'a mai liniscitu sgomotulu, Colom. Tisza urmeza d'euendu, ca c. Andrassy a risu de afirmatiunea sa, inse n'a avutu dreptu d'a ride; in dar', continua oratorele, s'aru cercá in organele opusitiunali expresiuni,

cari suspiciuneza vre-una personalitate in unu atare modu, precum me suspiciuneza pre mine diuar. subventiuantu de guvern „Hirmondó.“ Oratorele recomanda camerei primirea proiectulu seu. (Aprobare in stang'a.)

Ministrulu presiedinte, c. Iul. Andrassy, se incerca a combate asertiunile vorbitoriloru antecedente, spunendu ca chiaru foiele opusitiunale, si anumitu diuar: „Ellenör“, a scrisu si scrie in tonu aspru si vatamatoriu.

Ludov. Csernátonyi voiesce a vorbi. Sgomotu immensu. Strigari d'in drept': Nerusinare! N'are dreptu d'a vorbi! Presiedintele: Dlu deputatu se prova la ordonea dilei. — Liniscindu-se sgomotulu, Csernátonyi spune, ca daca diuar. seu „Ellenör“ a scrisu in tonu vatamatoriu despre unii ministrii, pentru acea a fostu trasu innaintea curtii juratorulu; dreptu-ce oratorele nega, ca ministrulu presiedinte ar fi competente d'a aduce sentintia contr'a diuariului seu.

Ern. Simonyi recomanda camerei, in una vorbire lunga, primirea propunerii sale. — Dupa una discutiune scurta, camer'a respinge ambele proiecte de conclusu.

Presiedintele comunica camerei resultatulu votarii de ieri, conformu carui-a in comisiunea insarcinata cu investigarea fondului religiunariu catolicu sunt alesi: Ern. Simonyi, Col. Ghyeczy, Béla Perczel, Paulu Hoffmann, Paulu Nyáry, Lud. Salamón, L. Vukotinovic, Mich. Horváth, Ios. Szilávy, Dan. Török, Petru Mihali si Iul. Györffy; in comis. insarcinata cu investigarea fondului universitatii reg. d'in Pest'a sau alesi: Ales. Bujánovics, Iul. Kaucz, P. Madocsányi, Frid. Wächter, I. Paczola, Ign. Ghyeczy si Ios. Szaplóczay.

Siedinti'a se inchiaia la 2 ore d. m.

Admonitiune.

Sum incunoscintiatu, cumca in 12:24 mart. a. c., dupa alegerea deputatulu eclesiasticu pentru cerculu Ilii-Muresiane la sinodulu eparcialu, s'a tenuity una conferinti'a d'in partea preitoru la casa parintelui protopopu Ioane Orbónasiu pentru efeptuand'a alegere a deputatoru laici.

Cu acesta ocasiune, fara scirea si voi'a mea, s'a facutu propunerea d'in partea mai multor-a, ca se fia alesu de deputatu.

In urm'a acesteii propuneri, dlu protopopu si dlu Iosifu Orbónasiu, asesoru sedriulu, avura atata indiscretiune, de fara crutiare m'au vatamatu innaintea preitoru adunati cu nesce expresiuni inconveniente, cari nu convinu neci de catu cu caracterulu unor intieleginti, pre cum se tienu si dni'a lor, si pre cari discretiunea nu me ierta a le reproduce.

Cine i cunosce pre ddloru, credu ca li va denega dreptulu d'a fi competinti a me poté califica; dreptu-acei a indumezu la bun'a cuviintia, admoniandu-i, ca pre venitoriu se me crutie cu atari expresiuni, cari sunt numai eflussulu ambiuni si intereresului propriu, cari eu nu le am venatu neci una-data, — si acesta o facu in interesulu evitarii neplacelor ce s'aru escá d'in astu-feliu de vatamari nemeritate.

Dev'a 16:28 mart. 1870.

I. Ioanichiu Olariu m. p.
of. la trib. cottensu.

VARIETATI.

*** Cetimu in „Pest. Lloyd“, ca ministrulu de justitia Horváth ar avé de cugetu a presinta camerei preste putiene dile mai multe proiecte de legi, si adeca 1. despre una modificare a articulu de lege III. d'in 1868, care reguleza publicarea legilor; 2. despre sfacerile urbariali de comassare si proportiunare ale comitatelor Crasn'a, Zarandu, Solnoculude-mediulocu si ale districtulu Cetatii-de-Petra; 3. despre otarirea numerulu tribunaleloru de apelatiune, si 4. despre strafarmarea unor paragrafi d'in procedur'a civile. La tote aceste proiecte va acclude mai multe raporte ca motive.

*** (Bibliografia.) Am primitu unu esemplariu d'in „fabulele“ Dni George Sionu. Pretiulu in bani romani: 6 lei noui, in bani austriaci: 3 fl. Ca onorab. publicu cetitoriu se cunosca si apreftize acesta opera a eminentulu poetu romanu, vomu publica in vre-unulu d'in Nr. ven. cate-va d'in acele 101 fabule.

*** (Una inventiune insemnata.) Domnulu Mecchi de Tiptree Hall a inventatu unu mediu-locu insemnatu pentru a usca fenuulu udu seu bucatele. Mecanismulu acesteii lucrari este forte simplu si impreunatu cu putine spese. Unu ventilatoru centrifugalu care se inverte iute si se pune in miscare seu prin potere de cai seu de vaporu. Unu capetu alu ventilatorulu sta in legatura cu caminulu unui cuptoriu in care se arde Coacu. Intre caminu si ventilatoru se afla una tiesetura de drotu, carea impedeza scanteiele a intra in

ventilatoru. Ventilatorulu, dupa ce se pune in miscare, absorbe tota caldura, carea trebuie să treacă prin caminul și o arunca a fara prin una tieva. Daca punem la gură tievei ierba verde cosita de curundu, in 8—10 minute se usca și se preface in fenu verde frumosu, care se poate intrebuintă s'eu vinde indata. Erba contine in sine 75 procente apa; 60 procente d'intrins'a se delatura și asiè mai remanu in fenu 15 procente, adeca remane in fenu numai umediela obiçnuta. Bucatele inca se usca in chipulu acestu-a, adeca snopii se punu pre una tieva verticala ascutita și gaurita, și aburele ce trece prin d'ins'a usca snopii in câte-va minute. Dlu Mecchi promite mare folosu de la acestu preparatoriu cu osebite dupa ce s'a convinsu, că acèsta uscare pripita nu strica calitatea bucateloru (graunțieloru.) Ventilatorulu se poate pune in miscare cu doi cai s'eu cu una masina de vaporu cam de aceea-si potere. Economia ce se poate face cu acestu preparatoriu pre timpul secerisului, cu osebite candu timpul e umedu, este immensa, facia cu spesele ce se ceru pentru procurarea și intrebuintarea lui.

** (Cetimu in „Pest. Lloyd“ urmatoriele:) „Episcopulu d'in Satu-Mare, Biró, carele a sositu aice d'in Rom'a, a adusu cu sine sciri mai imbucurative despre conciliu, decâtu cari cerculau in dilele d'in urma. Clerulu ungurescu, dice numitul episcopu, a statu de la inceputu și stă și acum'a in s'ururile opusetiunei, carea numera la 140 de episcopi; numai un membru alu episcopatului ungurescu face esceptiune. si acelu-a nu este romano-catolicu. Opusetiunea consiste mai cu sema d'in preutimea unguresca, austriaca și irlandesa; contingentele celu mai mare alu majorității lu d'au prelatii americani și romani (italiani), și episcopi in partibus.“

** (Diuarulu „Zastava“) aduce scires. că congresulu nationalu serbescu si-va reincepe siedintiele sale in 5 Maiu a. c.

** (Se dice) că diet'a regatelu de Croatia și Slavonia se va conchiamă pre 20 Aprilu.

** (Procesulu de presa contra Dr. Svetozaru Mileticiu.) Judele de instructiune pentru afacerile de presa de aici si-a terminatu lucrările prealabili in procesulu de presa contra Dr. Svetozaru Mileticiu, deputatu dietale și redactoru alu foiei serbesce „Zastava.“ Tribunalulu de presa va decide terminulu pertractarii procesului inaintea juratiloru indata-ce camer'a deputatiloru va estradă pre acusatulu.

** (Bibliografia.) A esitu de sub presa si se afla de vendiare la tote librariile și biurourile postale d'in Romania: Caletoria Domnitorului Carolu I. in strainetate, unu volumu mare de 64 pagine, cu portretele M. M. I. L. Domnulu și Domn'a Romaniloru, desemnate de artistulu Carolu Szathmáry, pictoru și fotografu alu Curtii. Pretiulu unui esemplariu 6 lei noi (3 fl. v. a.)

** (Principele imperialu d'in Francia) a implenit in 16. mart. a. c. alu patru-spre-diece-lea anu alu vietiei sale si, dupa legile domestice ale imperiului francesu, in etatea acést'a este majoru. In Parisu erau respandite mai multe versiuni despre schimbările ce aveau să se intemple in diu'a acést'a. Unii credeau, că principele indata dupa ajungerea la majorenitate va capetá unu postu inaltu in senatu; alții credeau, că Napoleonu III. va abdicá si fiulu s'eu va pasá ca Napoleonu IV. in fruntea regimulu cu ministeriulu Ollivier. Siguru este numai atât'a, că principele va serbá, la pascele venitorie, prim'a comunicatura cu santele taine. Ceremonia acést'a se va seviresi in capela Tuilerieloru de către arce-episcopulu de Parisu, Darbo y. Acestu-a a si cerutu concediu de la conciliu, pentru a poté merge la Parisu cu ocaziunea serbatoarei pasceloru.

** (Unu milionariu seracu.) Domn'a Vige Lembrun enareza urmatori'a episoada d'in vietia financiariulu Beaujou. Unu strainu lu-cerocetá in vila. Trecundu prin parcu se entusiasma de frumsetia lui. „Aci se poate omulu bine preamblá“ — dise elu către servitoriulu ce lu-conducea. — „Dlu meu nu se preamblá“, respunde servitoriulu. Ajungundu in casa, strainulu admira iconele, cari poteau fi fal'a și bucuria poporulu loru. — „Dlu meu e orbu, nu le vede“ — respunde servitoriulu. „Asiè-dara se va delectá celu putienu la music'a, ce audu că este atâtu de frumosa.“ — „Dlu meu e surdu“, — respunde servitoriulu. Mai tardiu se asièdiá ospele la una mesa, pre care se aflá unu dejunn alesu. Lauda bucatele si vinurile, cu cari dlu casei si-pote delectá ceriulu gurei in tote dilele. — „Domnulu meu traiesce numai cu pane si cu lapte“ — fu respunsulu servitoriulu. (Tr. Carp.)

** (Literariu) Primiramu Nr. 2. d'in „Revist'a scientifica“ diuaru pentru vulgarisarea sciintieloru naturale si fisice. Sumariulu Nr. 2 este: a) Geologia: diluvie s'eu potope (urmare); b) Botanica: floricele de primavera (urmare); c) Zoologia: insectele vatematorie (urmare); d) Botanica: despre cèiu; e) Acimatatiune: intruducerea arachidei; f) Geologia: fontane ardietorie s'eu focuri naturale; g) fapte scientifice diverse; h) stam-

pa: cèiu și bumbacu. Abonamintele se facu la librariile Socecu si G. Ioanide, s'eu dá dreptulu la Dlu Gr. Stefanescu, Bucuresci, strada Cosma Nr. 18.

** (Resultatulu voturiloru Camerei Romaniei la bugete) este urmatoriulu: Bugetulu consiliulu de ministri a fostu prezentatu de guvernulu cu 42,968 lei 88 bani. Camera la redusu la 39,528 lei Ministeriulu de esterne: 699,738 lei 30 bani; camer'a la redusu la 668,658 lei 30 bani. La fincie cerea guvernulu 32,174,733 lei 12 bani; era camer'a a acordatu 25,733,102 lei si 2 bani. La lucrările publice guvernulu ceru: 17,662,569 lei si 46 bani; camer'a a datu: 16,001,569 lei 14 bani. La interne d'in 8,452,689 lei 51 bani, camer'a a lasatu: 7,700,374 lei 76 bani. La culte, guvernulu a cerutu: 8,530,000 lei si i s'a acordatu 8,524,028 lei 53 bani. La resbelu s'au cerutu: 19,484,203 lei 89 bani, si i s'a acordatu: 16,272,601 lei 9 bani. Deci resulta in generalu: Guvernulu cerea: 91,457,288 lei si 58 bani; camer'a a acordatu: 78,889,280 lei. Asiè dar' deficitulu, cu care guvernulu a prezentatu bugetulu generalu pre an. 1870, este mai redusu cu: 12,568,007 lei 74 bani. „Inform. bucuressene.“

** (A reaparatu) in Craiova diuarulu romanu „Adeverulu“ sub redactiunea Dlu Demetriu P. Bancov. Acestu diuaru s'a numitu in Nr. s'eu 1: „Republica“, schimbandu-si apoi titulu in „Adeverulu.“ Apare una data in septemana. Abonamintele pentru judetie: pre anu 26, pe diumetate de anu 13 lei. „Adeverulu“ ni spune multe adeveruri.

Sciri electrice.

Florentia, 26. mart. Mazzini provoca prin cetati la rescote mice si la resbelu civile. Guvernulu voiesce a intari garnisonelu. Pre stradele d'in Modena s'au aflatu afisiate provocari republicane.

Viena, 27. mart. Ministeriulu s'a adresatu catra imperatulu spre a i cere concessiunea ca se pota p cesa camera deputatiloru actele referitorie la rescol'a damatina.

Viena, 28. mart. „Morgenpost“ spune, că imperatulu n'ar fi acceptatu demisiunea lui Giskra, acèsta diversiune repetina se atribue intervenirei contelui Andrassy.

Tours, 28. mart. Juriulu a respunsu negativu la tote intrebările. Dreptu-ace'a principele Bonaparte este absolvitu, inse dupa dreptulu civilu este judecatu a desdauna familia Noir cu 25.000 franc. Principele trase la hotelu, unde fu primitu de poporu cu mare simpatia. (?)

Viena, 28. mart. S'a decisu, ca sesiunea senatului imperialu se se continue si dupa serbatoarele pasceloru. Primirea legii despre alegerile suplenitorie este asecurata.

Viena, 28. mart. „Oester. Corresp.“ anuntia, că ministeriulu magiaru a provocatu pre episcopii magiari d'in Rom'a, ca se se reintorca, catu mai curundu, in patri'alu spre a fi de facia la pertractările dietali cari sunt de mare insemnatate pentru densi; la d'in contra se-si atribue sie si consecintiele neparticipării.

Parisu, 28. mart. Ollivier presentă in siedintia de asta-di a senatului proiectulu senatus-consultulu, dicundu: Proiectulu d'in estiuue dá sen tului una parte a poterei legislative si i-detrage poterea constituitoria. Camera a dou'a se fia mediu-locitoria intre suveranu si natiune; deci ea are să colluce, ér' nu se rivalizeze cu corpulu legelativu. Votarea bugetulu remane unu privilegiu alu corpulu legislativu. Suveranulu numesce senatorii si i-pote inmoltí pana la unu numeru anumitu. Schimbarea censiutiunei va fundá una situatiune stabile. Nou'a constitutiune se poate schimbá numai prin unu plebiscitu. Nou'a stare a lucruriloru va pune capetu pretensiuniloru si va intruduce reforme. Regimulu constitutiunali alu imperiulu pre bas'a sufragiulu universalu va avé preferintia de a multumi si democratia si aristocratia. Senatululu va aduce acèsta jertfa si va stá suveranulu intr'ajutoriu spre a dá Francei libertatea. Una espunere corespunietoria senatus-consultulu abroga diferiti articli d'in constitutiune si co tiene nesce despusetiuni suplimentarie despre ereditatea poterei guvernamentale Sena-

tulu decise a tene, vineri-a venitoria, una siedintia pentru esaminarea senatus-consultulu.

Parisu, 28. mart. Mai multe diuarie spunu, că imperatulu a inviatu pre principele Petru Bonaparte, ca se se duca in strainetate pre unu tempu nedetiermuritu.

Viena, 29. mart. Telegramelu d'in Cracovia, demne de totu credimentulu, spunu despre negociatiuni ce s'aru fi susceptu cu Alfradu Potocky in privintia primirei unui portfoiu ministerialu s'eu a reconstituirei cabinetulu.

Florentia, 28. mart. Visconti Venosta dechiară in siedintia de ieri a camerei cu ocaziunea desbaterii bugetulu de esterne, că cabinetulu va portá si pre viitoriu totu ace'a-si politica facia cu Rom'a ca si pana acum, de ora-ce Itali'a dá episcopulu deplina libertate. Legile sustatorie sunt de ajunsu pentru aperarea institutiuniloru natiunali; Itali'a n'are de a aperá nice unu concordatu, si principiulu regimulu este a despartí besereca de statu. Societatea civile n'are de a se teme de conciliu, ea nu pote regresá. — Dupa aceste trecundu-se la ordenea dilei, Pissavini pretinde a se desfiinti consulatele d'in Wurtemberg'a si Baden, de ora-ce sunt de ajunsu cele d'in Berlinu si Munichu. Ministrii si raportorii combatu desfiintiarea consulatelu cestiunate. Debaterea s'a aménatu.

Viena, 29. mart. Rechbauer dechiară in adunarea clubulu stangei estreme, că va aduce resolutiunea sa in senatulu imperialu si crede, că prin ace'a va multumi pre Poloni. Separarea Galiciei este pentru elu una cestiune de potere; elu se alatura eventualminte la resolutiunea lui Spiegel, pentru a provocá ministeriulu, ca se presente unu manifestu despre concessiunile, ce voiesce a face Poloniloru, catu si despre alegerile directe. Daca regimulu va presentá legea despre alegerile suplimentarie, d'insulu va anuciá unu proiectu de lege despre alegerile directe.

Chiohinda, 29. mart. La alegerea de deputatu in Bassahid'a se realese Mileticiu cu 1027 voturi, contra candidatulu regimulu Vidiciu, care obtienú numai 213 voturi.

Viena, 29. mart. Comitulu pentru resolutiune acceptá, dupa una desbatere mai lunga, urmatori'a propunere facuta de deputatulu Schindler: De ora ce estinderea autonomiei tiereloru pote avé locu numai dupa-ce poterea centrale se va fi intaritu in asemene mesura, ér' acèsta intarire se pote face numai prin una reforma a alegeriloru dietali; dreptu-ace'a schimbările constitutiunei, propuse de deputatulu Grocholski in sensulu resolutiunei dietei galiciane, nu se potu face mai i ainte de reformarea alegeriloru pentru sen. imperialu; deci se se treca la ordenea dilei. Deputatii galiciani se retienu de la votisare. Schindler s'a alesu raportoru alu camerei.

Viena, 29. mart. Dr. Herbst demunstră in siedintia clubulu stangei necesitatea legii despre alegerile suplimentarie dicundu că coron'a a luatú initiativ'a in privintia acést'a.

Constantinopolea, 29. mart. Vice-regele Egiptulu anuciá, că va disolve patru regimente de infanteria. In 15 Aprilu si Maiu va concediá alti 8000 fetiori, Tota poterea lui armata se va urcă atunci la 17,000 fetiori.

Bursa de Viena de la 30. Mart. 1870.

5% metall.	61.35	Londra	124.16
Imprim. nat.	71.20	Argintu	121.25
Sorti d'in 1860	98.10	Galbeu	5.85 1/2
Act. de banca	725.	Napoleond'or	9.83
Act. inst. cred.	288.70		

Proprietariu si editoriu **ALESANDRU ROMANU**
Redactoru respund. interim. **IONU PORUTIU.**